

Čo sa zmenilo v práci sestry v ambulancii prvého kontaktu?

Andrea Dudová, Alena Žišková

História

Ošetrovatelstvo ako profesia sa začína vytvárať na konci 19. storočia, ale revolučné zmeny v obsahovej náplni nastávajú až v 20. storočí.

Do deväťdesiatych rokov 20. storočia bola

- ▀ sestra považovaná za asistentku lekára
- ▀ ošetrovateľská starostlivosť zameraná na chorobu, praktickú činnosť – odstránenie príčiny.

Zmeny v zdravotníctve

Na prelome 20. a 21. storočia v dôsledku transformácie zdravotníctva nastávajú zmeny, ktoré sa prejavili hlavne v kompetenciách sestry, jej nových rolách.

V rámci celospoločenských úloh je ako jedna z najdôležitejších oblastí ovplyvňujúcich zdravie celej populácie starostlivosť o dieťa.

Charakteristika

Sestra v ambulancii pre deti a dorast vykonáva odborné pracovné činnosti spojené s poskytovaním ošetrovateľskej starostlivosti, ktoré zodpovedajú rozsahu a obsahu získaného vzdelania. Ošetrovateľskú starostlivosť sestra poskytuje metódou ošetrovateľského procesu v jednotlivých zložkách ambulantnej starostlivosti, ktorá je zameraná na prevenciu, udržiavanie a obnovu zdravia, edukáciu, vykonávanie diagnostických a terapeutických postupov a uspokojovanie bio-psycho-sociálnych potrieb detskej populácie.

Ošetrovateľské činnosti

Ošetrovateľské činnosti v pediatrickej ambulancii delíme do týchto skupín:

- **preventívne činnosti**
- **diagnosticko-terapeutické činnosti**
- **administratívne činnosti**
- **návštevná služba**

Preventívne činnosti

Preventívne činnosti sú zamerané na

- **Ochrana zdravia** - by mala slúžiť ako nástroj na eliminovanie neakceptovateľného zdravotného rizika zapríčineného akýmkoľvek druhom ľudskej činnosti
- **Podpora zdravia** - zameraná na problémy životného štýlu a vzťahu zdravia k faktorom životného prostredia (eliminácia požívania alkoholu, drog, piersing, tetovanie...)

Preventívne činnosti

- ▀ **Výchova k zdraviu** - zvyšovať zdravotné uvedomenie už aj detskej populácie a tým dosiahnuť jeho väčšiu aktivitu a angažovanosť v starostlivosti a zodpovednosti o vlastné zdravie,
 - ▀ odhaľovať rizikové faktory správania detskej populácie vplyvajúce na kvalitu života v súvislosti so zdravým a následkami s tým súvisiacimi,
 - ▀ priblížiť deťom aspekty zdravého spôsobu života, ktoré mu pomáhajú zdravie si udržať – pohybové aktivity, racionálna výživa, osobná hygiena, harmonické vzťahy, eliminácia škodlivých návykov.

Diagnosticke terapeutické činnosti

- Sestry v ambulancii, všeobecného lekára tvoria nasledujúce vykony
- samostatná práca v rozsahu odbornej spôsobilosti bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára
 - samostatná práca bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára v súlade s diagnózou stanovenou lekárom,
 - ošetrovateľská starostlivosť o pacientov podľa diagnózy pacienta a indikácie lekára

Samostatná práca v rozsahu odbornej spôsobilosti bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára

- ▀ reguluje príjem a poradie pacientov
- ▀ vyhľadáva a zakladá zdravotnú dokumentáciu v kartotéke
- ▀ sestra poskytuje zdravotnú starostlivosť v súlade s právnymi predpismi a štandardmi,
- ▀ poskytuje informácie v súlade so svojimi kompetenciami alebo odovzdáva inštrukcie od lekára
- ▀ dodržiava hygienicko-epidemiologický štandard,
- ▀ vedie zdravotnú dokumentáciu,

- ▀ edukuje pacientov o ochrane a podpore zdravia, poskytuje im informácie v rozsahu svojich kompetencií (stravovanie, aktivity denného života)
- ▀ zabezpečuje ochranné pomôcky,
- ▀ dopĺňa zásoby,
- ▀ vykonáva dezinfekciu a sterilizáciu pomôcok,
- ▀ zabezpečuje potrebný zdravotnícky materiál na bežné ambulantné ošetrovanie,
- ▀ vedie dokumentáciu, evidenciu a pripravuje podklady pre povinné výkazy a hlásenia
- ▀ sleduje funkčnosť prístrojov a zariadení potrebných na prevádzku ordinácie,
- ▀ zabezpečuje nevyhnutné opravy, pravidelné kalibrácie,
- ▀ vytvára estetické a pozitívne pôsobiace prostredie v čakárni aj priamo v ambulancii.

Samostatná práca bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára v súlade s diagnózou stanovenou lekárom

- ▀ sestra odoberá anamnestické údaje a dáta,
- ▀ vyhodnocuje potreby a reakcie detského pacienta na zmenu zdravia, vrátane posúdenia rizikových faktorov,
- ▀ meria fyziologické funkcie pacientov,
- ▀ aplikuje lieky
- ▀ vedie priebežné záznamy o pacientoch,
- ▀ posudzuje zmeny stavu pacientov,

Samostatná práca bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára v súlade s diagnózou stanovenou lekárom

- ▀ vyšetruje biologický materiál z kapilárnej krvi semikvantitatívnymi metódami.
- ▀ hodnotí a ošetruje kožu, chronické rany,
- ▀ edukuje pacientov, resp. zákonných zástupcov a pripravuje edukačné materiály
- ▀ sestra pripravuje pacientov k diagnostickým a terapeutickým procedúram,

Samostatná práca bez odborného dohľadu a bez indikácie lekára v súlade s diagnózou stanovenou lekárom

- preventívne prehliadky,
- očkovanie – povinné, nepovinné,
- vyšetrenia na žiadosť klienta na rôzne účely – vodičský preukaz, šport, štúdium, sociálne dávky, a pod.
- orientačne hodnotí sociálnu situáciu pacienta,
- spolupracuje so sociálnymi pracovníkmi,
- poskytuje rady v oblasti sociálnych právnych predpisov,
- preberá, kontroluje a uskladňuje liečivé prípravky, zabezpečuje ich dostatočné zásoby pre fungovanie praxe

Administratívna činnosť

- spočíva v príprave, preberaní, kompletizácii a archivácii zdravotnej dokumentácie,
- u nového pacienta v zakladaní novej zdravotnej dokumentácie a registrácii pacienta,
- zakladá správy a výsledky,
- sleduje termíny,
- vypisuje žiadanky na vyšetrenia.
- zákonným zástupcom detských pacientov pripravuje formulár ošetrovania člena rodiny a vedie ich evidenciu,

Administratívna činnosť

- ▀ inkasuje platby v hotovosti za spoplatnené výkony v ambulancii,
- ▀ vystavuje faktúry za vyšetrenia,
- ▀ vedie štatistické údaje
- ▀ zabezpečuje preberanie a odosielanie pošty
- ▀ formou dokumentácie je aj písomná komunikácia s pacientmi – odosielanie predvolaníek na preventívne prehliadky, povinné očkovania.

Návštevná služba

Významné miesto v práci sestry predstavuje návštevná služba, ktorá

- ▀ pomáha včas identifikovať rizikové faktory, súvisiace s nevhodnými hygienickými požiadavkami,
- ▀ nevhodné zvyklosti a správanie sa.

Sestra v ambulancii

Sestry v pediatrickej ambulancii predstavujú vyhranenú profesijnú skupinu so špecifickou filozofiou práce, nakoľko musia často potláčať

- svoje nálady a postoje,
- adrenalín z vyhrotených situácií,
- reakcie na provokácie,
- pocity priazne a nepriazne,
- sympatie a antipatie, čím dokazujú svoju profesionalitu.

A čo je ešte nové?

Terajšia generácia si svoj spôsob života postupne formuje. Stupeň civilizačného, technického, ekonomického rozvoja a politická situácia vytvárajú veľmi zložité a náročné ovzdušie, kde je naozaj náročné vytvoriť si optimálny spôsob života. Zavedenie mechanizácie do všetkých odvetví bežného života ľudí a zvýšenie informačného toku, vyústilo k záujmu populácie vyhľadávať informácie cez internet. Nie všetky informácie takto získané sú objektívne, a medicínsky prijateľné.

A čo je ešte nové?

Denňou súčasťou v našej práci pri ošetrovaní množstva pacientov sa stretávame

- s konfliktmi, nervozitou
- urážkami
- do popredia sa dostáva otázka antiočkovacích kampaní - očkovať či neočkovať naše deti?
- pôrod v domácom prostredí?
- rodičia pri návšteve ambulancie ovládajú kvantum informácií o diagnóze dieťaťa – ale kto im povedal diagnózu? Stanovili si ju sami?
- alebo ide priamo iba o požiadavku na odborné vyšetrenie bez predchádzajúceho objasnenia zdravotného stavu,

A čo je ešte nové?

- nedodríavanie ordinačných hodín
- nedodríavanie termínov preventívnych prehliadok
- rodičia vyslovene vyžadujú ATB liečbu!
- zvyšovanie výskytu detí s obezitou, zvýšeným cholesterolom, chybným držaním tela

A čo je ešte nové?

- Narastajúci počet detí s bolesťou brucha, hlavy, pomočovaním v súvislosti s rozvodom rodičov
- Zvýšený nárast detí s poruchami učenia, správania sa
- Nárast počtu detí s poruchami reči, zlou výslovnosťou

Charakterové vlastnosti

Preto sestra, ktorá denno-denne rieši tieto záležitosti, musí oplývať **charakterovými vlastnosťami**, ktoré predstavujú základ pre plnohodnotné vykonávanie ošetrovateľskej starostlivosti:

Charakterové vlastnosti

- V rámci charakterových rolí, ktoré sestra pri práci s dieťaťom využíva (sestra advokátka, edukátorka...), podľa českého výskumu bolo zistené, že ako najcennejšie z pohľadu matiek sa nepovažujú ani tak role, ktorými sestra pomáha zvládnuť daný ošetrovateľský problém, ale povahové vlastnosti sestry, najmä ochota, ľudskosť, optimizmus, usmievavosť, vládnosť, dobrá nálada, komunikatívnosť, toleranťnosť, všímavosť a umenie vytvoriť príjemné prostredie.

**Ďakujeme
za pozornosť**